

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **X. M. T.** zastoupeného Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Václavské nám. 21, Praha, proti žalovanému: **Policie ČR, ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie**, se sídlem Olšanská 2, Praha 3, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 5. 2008, č. j. 9 Ca 294/2007-35,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 5. 2008, č. j. 9 Ca 294/2007 - 35, **se zrušuje** a věc **se** tomuto soudu **vrací** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět řízení

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti v záhlaví označenému usnesení Městského soudu v Praze, kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 8. 2007, č. j. SČPP-2382/C-243-2007. Městský soud v Praze žalobu odmítl proto, že shledal, že napadené rozhodnutí je ze soudního přezkumu vyloučeno podle ustanovení § 171 odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky.

II. Obsah kasační stížnosti

[2] Stěžovatel proti tomuto usnesení městského soudu v kasační stížnosti uplatňuje důvody uvedené v ustanoveních § 103 odst. 1 písm. a) a e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní

(dále též „s. ř. s.“), když namítá nesprávné posouzení právní otázky krajským soudem, které mělo za následek nezákonné rozhodnutí o odmítnutí žaloby.

[3] Podle stěžovatele nepostupoval krajský soud správně, když jeho situaci podřadil pod ustanovení § 171 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, neboť není pravda, že by se stěžovatel v době rozhodnutí o správním vyhoštění zdržoval na území České republiky neoprávněně.

III. Vyjádření žalovaného

[4] Žalovaný ve svém lakonicky pojatém vyjádření setrval na stanovisku, že jeho rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem a v dalším toliko odkázal na jeho odůvodnění.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[5] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti přezkoumal Nejvyšší správní soud napadené usnesení městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s) a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[6] Stěžovatel uplatnil kasační důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a e) s. ř. s. K tomu soud konstatuje, že obsah důvodů, zakotvených pod písm. a) citovaného ustanovení, je subsumován do speciálního důvodu vymezeného pod písm. e) tohoto ustanovení. V dalším se proto soud zabýval toliko naplněním tohoto kasačního důvodu. To znamená, že musel vyhodnotit, zda městský soud postupoval správně a v souladu se zákonem, když žalobu stěžovatele odmítl jako nepřípustnou.

[7] Z obsahu napadeného usnesení je patrné, že Městský soud v Praze žalobu odmítl podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., když stěžovatelovu situaci podřadil pod výlukou ze soudního přezkumu zakotvenou v ustanovení § 171 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců. Podle tohoto ustanovení v tehdy platném znění platilo, že „z přezkoumání soudem jsou vyloučena rozhodnutí o správním vyhoštění, pokud se před zahájením řízení o tomto vyhoštění zdržoval cizinec na území nebo v tranzitním prostoru mezinárodního letiště neoprávněně“.

[8] Dne 9. 12. 2008 nicméně rozhodl Ústavní soud ve věci sp. zn. Pl. ÚS 26/2007 (č. 47/2009 Sb.) tak, že ustanovení § 171 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců je v rozporu s ústavním pořádkem a proto je zrušil. Není nepodstatnou okolností, že navrhovatelem byl v tomto řízení právě Nejvyšší správní soud, který ve smyslu čl. 95 Ústavy ve spojení s ustanovením § 48 odst. 1 písm. a) s. ř. s. dospěl k přesvědčení o protiústavnosti tohoto ustanovení.

[9] V citovaném nálezu Ústavní soud zejména uvedl, že „*má-li každý dle čl. 36 odst. 1 Listiny právo domáhat se ochrany svých práv u soudu či jiného orgánu, přičemž podmínky a pravidla realizace tohoto práva stanoví zákon, pak takový zákon, vydaný na základě ústavního zmocnění, nemůže nárokovat každého domáhat se ochrany svých práv u soudu či jiného orgánu v té které situaci zcela negovat, a tím tedy ústavně zaručené základní právo, byť i toliko v určitých případech, popřít. Ustanovením čl. 36 odst. 1 Listiny je každému ústavně garantována možnost domáhat se ochrany svého práva u soudu či jiného orgánu ve všech situacích jeho porušení (neexistuje zde ústavní restrikce). Jinými slovy, žádná osoba nemůže být zákonem naprosto vyloučena z možnosti domáhat se ochrany svého práva, byť pouze v určitém případě, neboť její právo dle čl. 36 odst. 1 Listiny by bylo anulováno. Opačný výklad by rovněž značil, že zakotvení práv každého obracet se na soudní a jiné orgány ochrany pro ochranu svých práv učiněné ústavodárcem – nadané nejvyšší právní silou – by v podstatě ztrácelo smysl, neboť by mohlo být pro tu kterou situaci anulováno vůli toliko zákonodávce. ... Ústavní soud zdůrazňuje, že nijak nezpochybnuje své předchozí závěry ohledně neexistence subjektivního ústavně zaručeného práva cizinců na pobyt na území České republiky. Ústavní soud konstantně potvrzuje, že je věcí suverénního*

státu, za jakých (nediskriminujících) podmínek připustí pobyt cizinců na svém území. ... Ačkoliv však subjektivní ústavně zaručené právo cizinců na pobyt na území České republiky neexistuje, Listina cizincům nepochybně zaručuje práva, která mohou být vyboštěním dotčena. Jsou jimi například právo na život a zákaz mučení a krutého, nelidského nebo ponižujícího zacházení (ustanovení čl. 6 a 7 Listiny), jež chrání cizince před vyboštěním do země, kde by tato jeho práva byla obročena, anebo právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života (čl. 10 odst. 2), které může vyboštění bránit, pokud by do něho bylo zasazeno nepřiměřeným způsobem. Listina přitom nijak nerozlišuje mezi tím, zda se cizinec zdržuje na území České republiky oprávněně, či nikoliv, na rozdíl od Úmluvy, jež cizincům, kteří se na území smluvního státu zdržují oprávněně, poskytuje procesní záruky ve svém Protokolu č. 7, a v opačném případě pak prostřednictvím čl. 13, jenž garantuje právo na účinné prostředky právní ochrany každému, jehož práva zaručená Úmluvou jsou porušena (k tomu srov. např. rozsudek Lupsa proti Rumunsku č. 10337/04 ze dne 8. 6. 2006, bod 52 a judikatura tam citovaná). ... Evropský soud pro lidská práva totiž sice uznal „zájem smluvních států na udržení veřejného pořádku, zejména při výkonu jejich práva kontrolovat vstup, pobyt a vyboštění cizinců, jež vychází z ustáleného práva mezinárodního a je omezeno pouze jejich povinnostmi, jež vyplývají ze smlouvy“, zároveň ale zdůraznil, že „v případech, kde by relevantní rozhodnutí představovala zásah do práv chráněných odstavcem 1 článku 8, musí být prokázáno, že jsou »nezbytná v demokratické společnosti«, což znamená, že jsou ospravedlnitelná na základě naléhavé společenské potřeby, a zejména, že jsou přiměřená vzhledem k legitimnímu cíli, který sledují“ (Moustaqui proti Belgii). Tím Evropský soud pro lidská práva potvrdil, že autonomie smluvních států při rozhodování o vyboštění cizince je limitována základními právy těchto cizinců, např. právem na ochranu před neoprávněnými zásahy do osobního a rodinného života stanoveným čl. 8 Úmluvy (jako tomu bylo v případě Moustaqui proti Belgii), právem na život a zákazem mučení a nelidského či ponižujícího zacházení anebo trestu, chráněnými na základě čl. 2 a 3 Úmluvy, kterému by vyboštěný cizinec mohl být případně vystaven v zemi, do které je vyboštěn (viz např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Mamatkulov a Askarov proti Turecku č. 46827/99 a 46951/99 ze dne 4. 2. 2005). Skutečnost, že Evropský soud pro lidská práva ponechal smluvním státům širokou autonomii při rozhodování o vyboštění cizince a výslovně potvrdil, že se právo na přístup k soudu, obsažené v čl. 6 odst. 1 Úmluvy, na rozhodování o vyboštění cizince neuplatňuje (viz Maaouia proti Francii, citováno výše v bodu 10 tohoto nálezu, body 34 až 40, anebo Mamatkulov a Askarov proti Turecku), nebráje pro výklad čl. 36 odst. 2 žádnou roli. Pro výklad tohoto ustanovení je rozhodující existence možnosti, že bude rozhodnutím o správním vyboštění zasazeno do základních práv cizince, a uvedená judikatura Evropského soudu pro lidská práva existenci této možnosti potvrzuje. Není důvodu snižovat úroveň procesní ochrany základních práv, kterou zaručuje Listina, pouze proto, že ji Úmluva upravuje jiným způsobem, navíc pokud ji Listina garantuje naprosto jednoznačně.“

[10] V nyní projednávané věci je zřejmé, že napadené usnesení Městského soudu v Praze se opíralo toliko o zrušené zákonné ustanovení a tudíž v důsledku rozhodnutí Ústavního soudu pozbylo svůj zákonný podklad. Na jedné straně nelze Městskému soudu v Praze vytýkat, že se řídil zákonným ustanovením, které bylo později shledáno jako protiústavní, neboť soud je dle čl. 95 Ústavy vázán zákonem. Na druhé straně je však třeba vzít v úvahu, že Nejvyšší správní soud ve věci vedené pod sp. zn. 8 As 42/2006 dne 27. 11. 2007 přerušil řízení a předložil Ústavnímu soudu návrh na zrušení ustanovení § 171 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, jemuž Ústavní soud shora citovaným nálezem vyhověl. Pokud by tedy Nejvyšší správní soud potvrdil rozhodnutí Městského soudu v Praze, vědomě by aplikoval ustanovení zákona, o němž byl již v roce 2007 přesvědčen, že je v rozporu s ústavním pořádkem a porušil by tím pravidlo, podle něhož žádný soud nesmí nikdy rozhodovat podle ustanovení, o nichž je přesvědčen, že jsou protiústavní.

[11] Proto Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení. V tomto řízení je městský soud povinen o podané žalobě (při splnění dalších podmínek řízení) rozhodnout meritorně, jelikož zákonná soudní výluka, pro kterou tuto žalobu napadeným usnesením odmítl, byla shledána jako protiústavní. V dalším řízení krajský soud rozhodne též o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. září 2009

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu